

Konkursförvaltararvoden 2010

Temagranskning

KFM Rapport 2011:1

Kronofogden

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning/Reflektioner

1. Inledning
2. Totalarvoden
 - 2.1 Medianarvode per tillsynsområde
 - 2.2 Sakkunnigt biträde
 - 2.3 Medianarvode per konkurskategori
 - 2.4 Andelen taxekonkurser av avskrivningskonkurser
3. Delarvoden
 - 3.1 Omhändertagande
 - 3.2 Bouppteckning och edgång
 - 3.3 Förvaltarberättelse
 - 3.4 Sluthandlingar
 - 3.5 Lönegaranti/anställda
4. Medianvärde tillgångar
5. Återvinning

Sammanfattning/Reflektioner

- Temagranskningen omfattar i princip samtliga yrkade konkursförvaltararvoden i konkurser som avslutas under tiden 1 mars till 30 juni 2010 och omfattar 1 618 st. konkurser.
- Syftet med temagranskningen är att kartlägga aktuella arvodesnivåer men även att göra en jämförelse med en liknande undersökning som avsåg 2007 års arvoden.
- Sedan förra temagranskningen har arvodesnivåerna förskjutits uppåt utom i konkurser med de högsta arvoden.
- Medianarvodena har ökat i samtliga tillsynsområden. Fortfarande har förvaltarna i Göteborgs och Umeås tillsynsområden de högsta medianarvodena. Lägsta medianarvodena har fortfarande förvaltarna i Stockholms tillsynsområde tätt följt av Malmö.
- Högsta andelen konkurser med sakkunnigt biträde har förvaltarna i Göteborgs och Stockholms tillsynsområde.
- Vid en jämförelse mellan avskrivnings- och utdelningskonkurser finns en betydande skillnad i arvodet. Medianarvodet i utdelningskonkurser ligger fortfarande nästan tre gånger högre än i avskrivningskonkurser.
- Medianarvodet för avskrivningskonkurser har i alla tillsynsområden ökat med undantag för Göteborgs tillsynsområde där en viss minskning skett. Största ökningen finns i Umeås tillsynsområde.
- I utdelningskonkurser har Malmös tillsynsområde lägre medianarvode än i förra temagranskningen.
- Andelen avskrivningskonkurser där Domstolsverkets konkursförvaltartaxa använts uppgår till 47,4 procent vilket är en nedgång med 1,5 procentenheter från 2007 års siffror.
- Andelen konkurser som avslutas med konkursförvaltartaxan är högst i Stockholms och Eskilstunas tillsynsområde. Lägst andel taxekonkurser uppvisar Norrland.
- Kostnaden för de i temagranskningen ingående arbetsmomenten Omhändertagande, Bouppteckning/edgång, Förvaltarberättelse och Sluthandlingar ökar likformigt i förhållande till ökningen av totalarvodet.
- Något direkt samband mellan tillgångar enligt bouppteckning och storleken på förvaltararvoden går inte att påvisa.
- Medianarvodet för förvaltarens hantering av återvinning skiljer sig markant om förvaltaren haft någon framgång eller inte.
- Förvaltaren har i återvinningsfrågor erhållit någon form av likvid i 68 procent av fallen.

1. Inledning

I regleringsbrevet för budgetåret 2010 uttalas bland annat för Kronofogdemyndigheten under punkten 1.1.1.4 Konkurstillsyn att ”Tillsynen över konkurserna ska ske på ett sådant sätt att kostnaderna i konkurserna begränsas”. För att möta de krav som ställts i regleringsbrevet har en riksomfattande temagranskning av konkursförvaltarnas arvode genomförts vid Kronofogdemyndighetens tillsynsteam (TSM). En liknande undersökning avseende konkursförvaltarnas arvode genomfördes 2007 av TSM (KFM Rapport 2008:2).

Med syfte att kartlägga aktuella arvodesnivåer i landet, men även att göra en jämförelse med den tidigare undersökningen för att se om arvodesnivåerna förändrats, har samtliga sju TSM-team samlat in statistikuppgifter. TSM finns på följande platser och omfattar följande områden:

Team Eskilstuna (01)

Upplands, Västmanlands, Södermanlands, Örebro, Dalarna och Gävleborgs län.

Team Göteborg (02)

Västra Götaland och Värmlands län.

Team Jönköping (03)

Jönköpings, Kalmar, Kronobergs, Östergötlands och Hallands län.

Team Malmö (04)

Skåne och Blekinge län.

Team Stockholm (05)

Stockholms och Gotlands län.

Team Stockholm (06)

Stockholms och Gotlands län .

Team Umeå (07)

Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

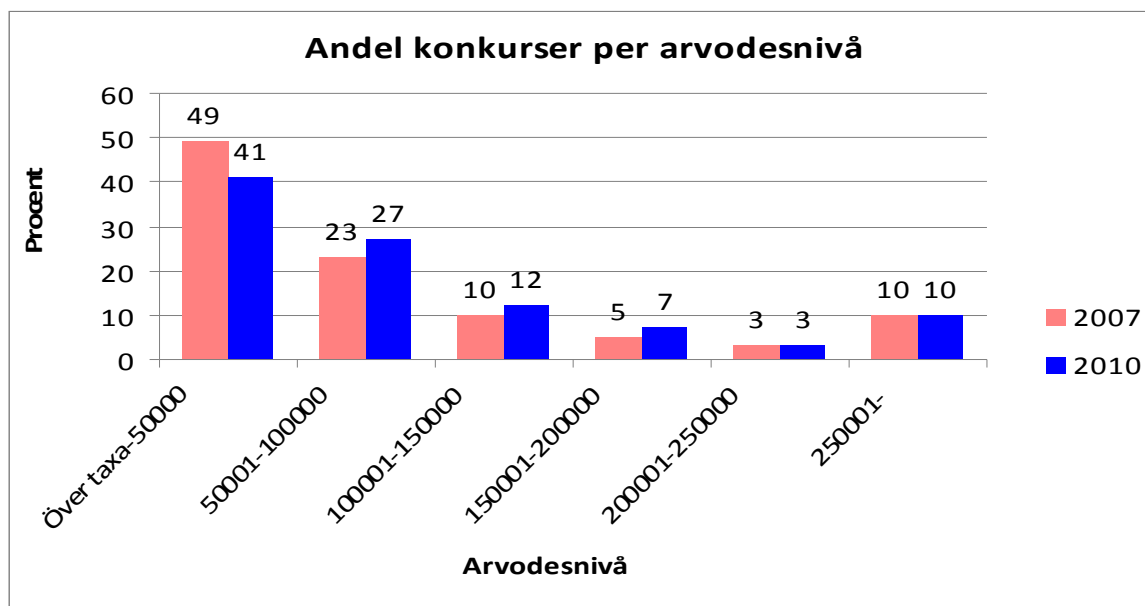
I statistikhänseende har de två Stockholms-teamen hanterats gemensamt i 2010 års temagranskning. Sedan den förra mätningen har det också skett vissa förändringar av tillsynsområdena. Dalarna och Gävleborgs län tillhörde 2007 Team Umeå . Värmlands län , Södertälje TR och Norrtälje TR tillhörde tidigare Team Eskilstuna och återfinns nu hos Team Göteborg respektive de två Stockholms-teamen.

Totalt förvaltararvode för de konkurser som ingår i granskningen uppgår till 194 966 tkr. Detta kan jämföras med det totala arvodet för hela 2010 som uppgick till 639 956 tkr, varav 468 905 tkr avser utdelningskonkurser och 169 548 tkr avser avskrivningskonkurser. Enligt uppgift från Domstolsverket betalade de under 2010 ut 118 405 tkr i förvaltararvoden för statens räkning i avskrivningskonkurser. Statens utgifter för förvaltararvoden har nästan fördubblats sedan år 2000 då statens ersättning uppgick till 68 588 tkr.

Förvaltararvodet är en konkurskostnad som enligt 14 kap 6 § konkurslagen bestäms av tingsrätten efter framställning av förvaltaren. Till arvodesframställningen ska förvaltaren bifoga en redogörelse för det arbete som uppdraget har medfört med en specificerad räkning som utvisar det begärda beloppets fördelning på olika förvaltningsåtgärder. I landet har utformats en viss samsyn på hur en arvodesräkning ska ställas upp och liknande rubriker återkommer i de flesta arbetsredogörelser som konkursförvaltarna upprättar i konkurserna. Inte alla förvaltningsåtgärder är av den karaktären att en jämförelse kan göras mellan olika konkurser. Som exempel kan nämnas Fortsatt drift och Avyttring av egendom som kan skilja sig på väsentliga punkter beroende på omfattningen och därför inte lämpar sig för en jämförelse. Däremot finns det arbetsmoment som förekommer i stort sett alla konkurser och som har liknande innehåll och tål en jämförelse mellan olika delar av landet såsom Omhändertagande, Bouppteckning och edgång, Förvaltarberättelse, Lönegaranti/Personal och Avslutande åtgärder. Statistikinsamlandet för temagranskningen har pågått från 1 mars till 30

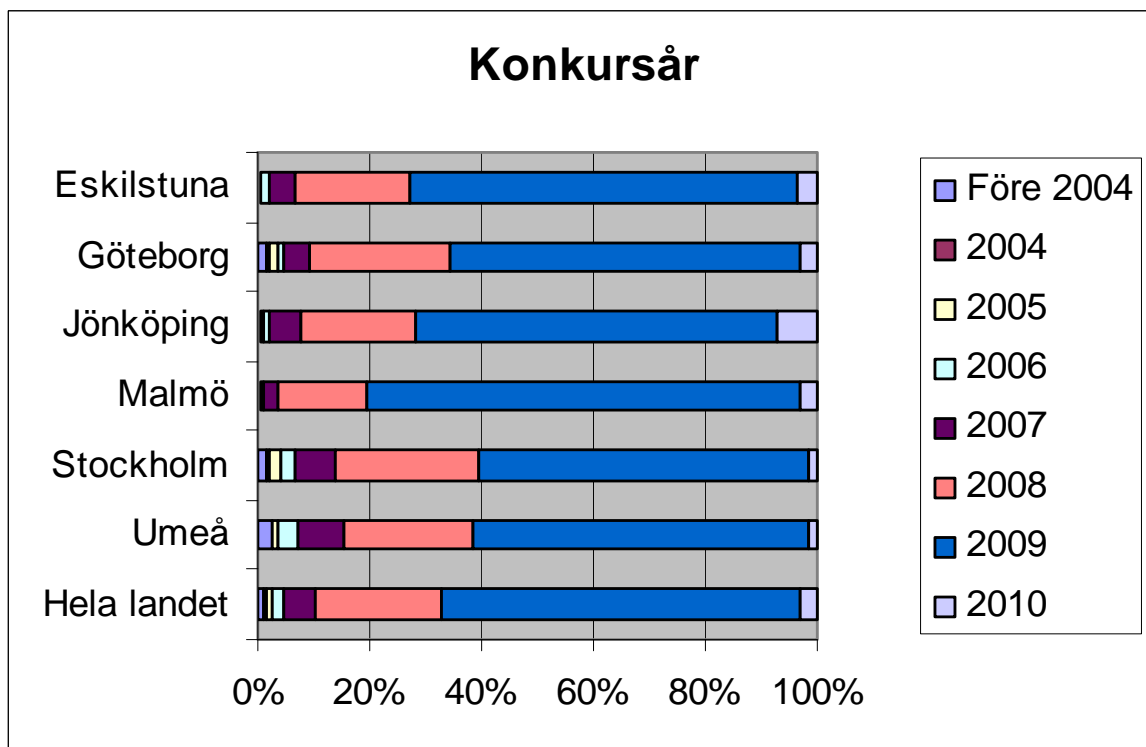
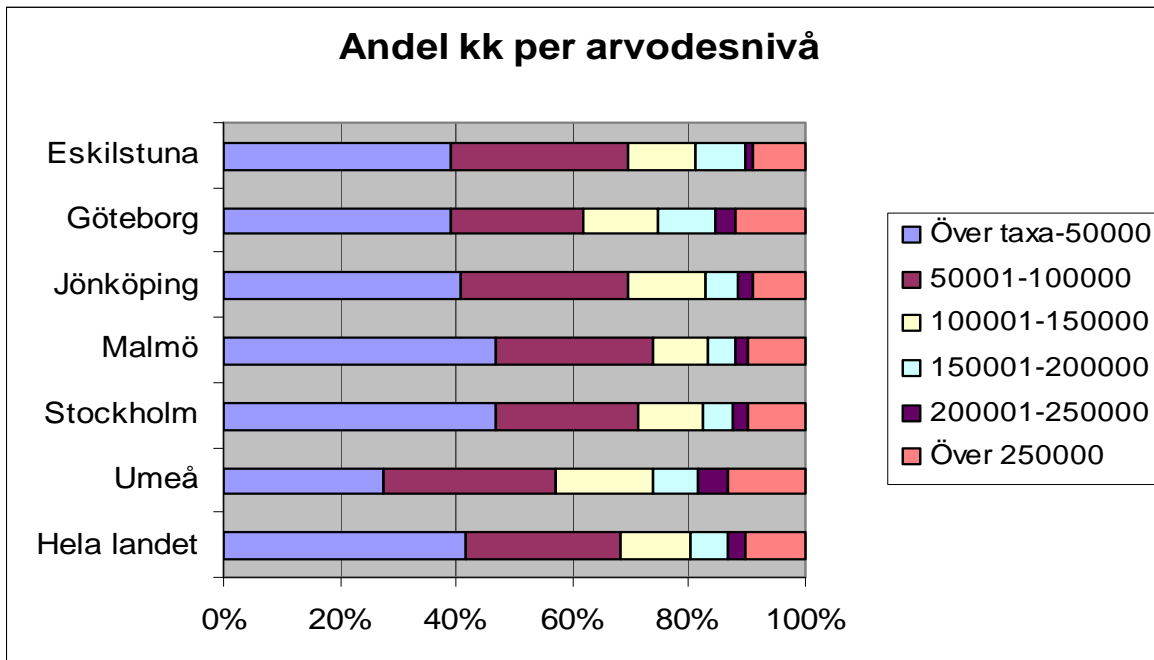
juni 2010 och omfattar 1 618 konkurser där förvaltaren begärt arvode utöver fastställd taxa. I en avskrivningskonkurs är huvudregeln att den av Domstolsverket fastställda konkursförvaltartaxan ska användas som under 2010 låg på 9 100 kr exklusive mervärdeskatt, se avsnitt 2.4. Insamlandet av uppgifter har skett i samband med att TSM avgett yttrande över arvodet till tingsrätten. Andelen taxekonkurser av antalet avskrivningskonkurser (se 2.4 nedan) har hämtats ur TSM:s diariesystem OPTIMA. Förutom yrkat totalarvode har insamling och registrering skett av delarvoden för Omhändertagande, Bouppteckning och edgång, Förvaltarberättelse och Sluthandlingar. I konkurser där det funnits arvodesyrkande för Lönegaranti/Personal har även dessa uppgifter samlats in tillsammans med antal anställda som omfattas av förvaltarens arbete. Dessutom har de totala tillgångarna enligt bouppteckningen registrerats. Även uppgifter om förvaltarens hantering av återvinningsfrågor och resultatet av vidtagna åtgärder har registrerats. Användandet av sakkunnigt biträde som är en konkurskostnad utnyttjas mycket olika i landet. För att kunna jämföra den totala kostnaden för arvodet har i totalarvodet inräknats ersättning till sakkunnigt biträde där sådan kostnad angetts i sluthandlingarna. Här kan det finnas ett mörkertal om förvaltaren bara bokat kostnaden för sakkunnigt biträde på ett kostnadskonto och det inte uppmärksammats vid insamlandet av statistikuppgifterna. Förhoppningsvis är detta mörkertal mindre vid 2010 års datainsamling än i 2007 års rapport.

Samtliga belopp har angetts exklusive mervärdeskatt. I konkurser där förvaltaren inte gjort någon uppdelning av sitt arvode har bara totalarvodet registrerats.

Den procentuella fördelningen av andelen konkurser per arvodesnivå har sedan förra temagranskningen förskjutits uppåt. Andelen konkurser i den lägsta arvodesnivån har minskat med 8 procentandelar. Denna förskjutning kan möjligtvis, i vart fall delvis, bero på ett bättre insamlande av uppgifter om sakkunnigt biträde vid 2010 års datainsamlande. Andel konkurser med en arvodesnivå över 200 000 kr har inte förändrats utan ligger kvar på totalt 13 procentandelar.

Fördelningen av ingående konkurser i granskningen framgår av nedanstående tabeller som visar att Tillsynsområdet Malmö har den största andelen konkurser i de lägre arvodesnivåerna och även den största andelen konkurser inträffade 2009.

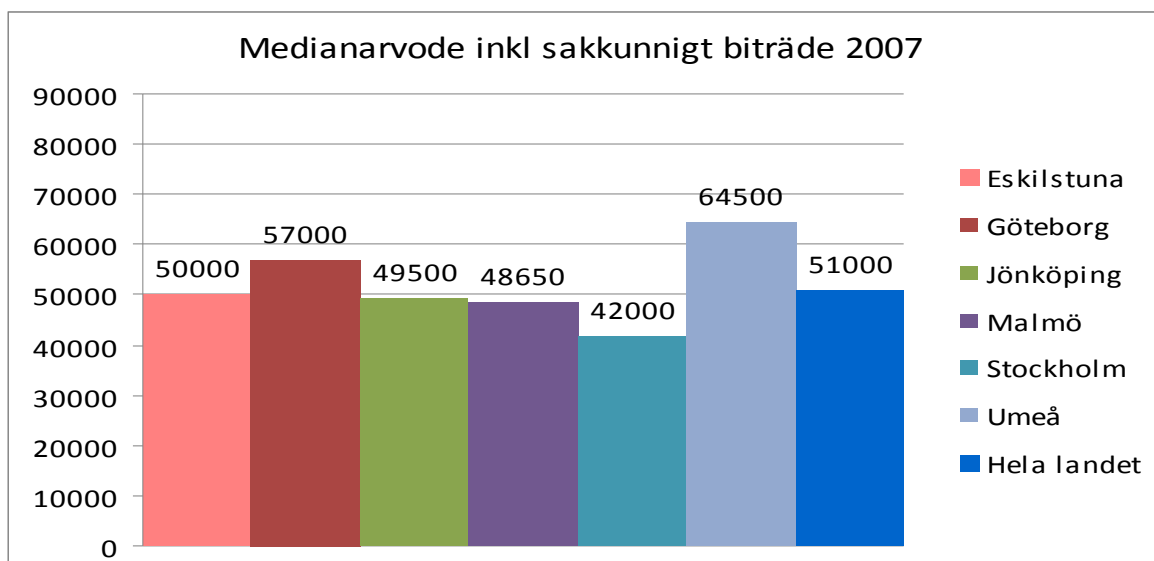
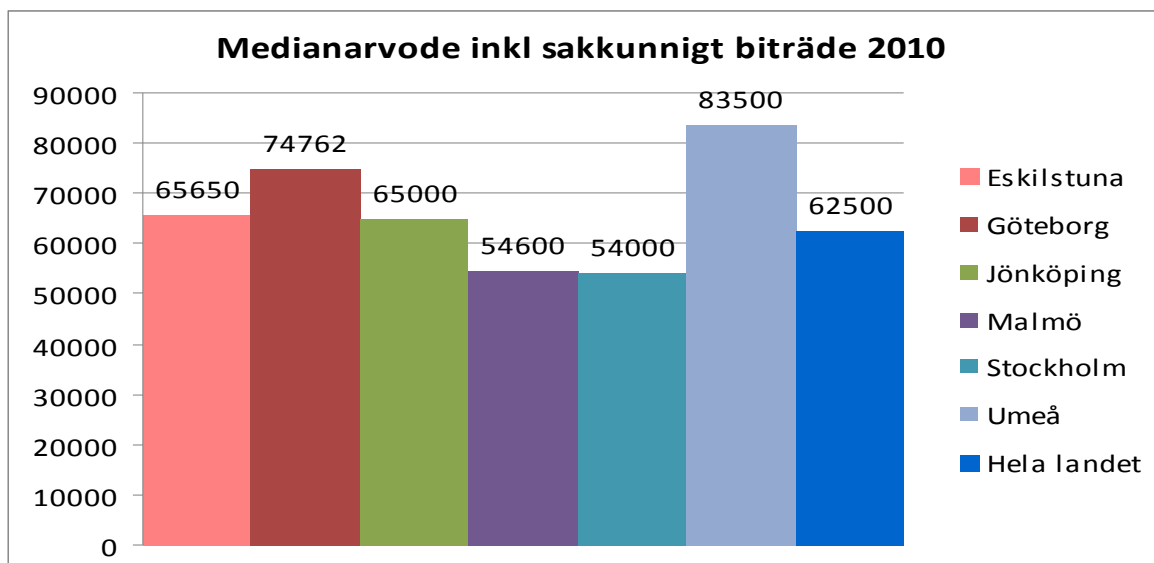

2. Totalarvoden

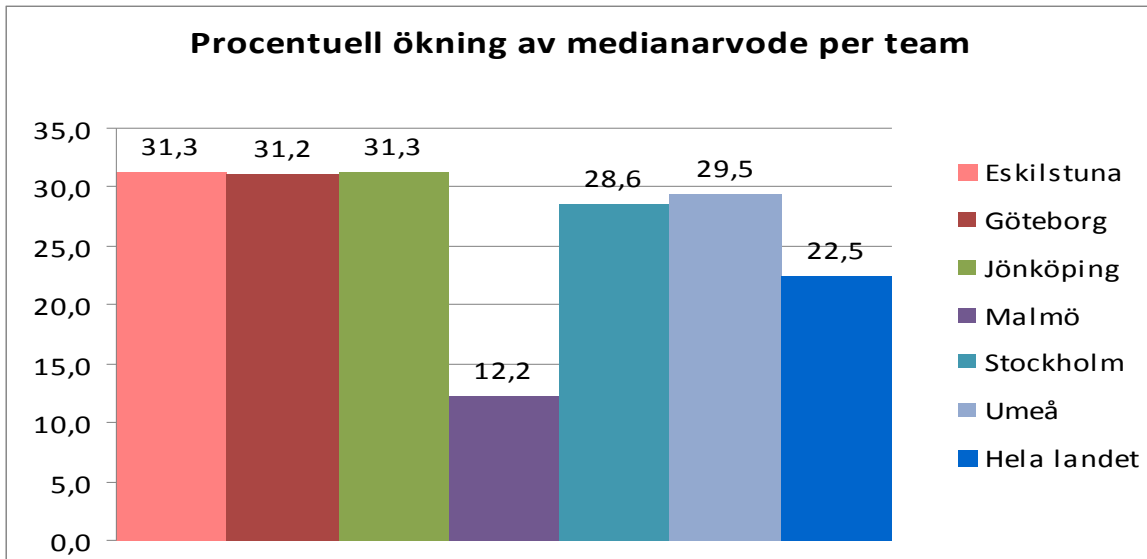
Under totalarvoden redovisas både utdelningskonkurser och avskrivningskonkurser. I de siffror som redovisas nedan har medianvärden använts och inte medelvärden för att få en mer rättvisande bild av arvodena. Undre kvartilen för hela landet år 2010 är 34 000 och övre kvartilen är 127 000 kr.

2.1 Medianarvode per tillsynsområde

Medianarvodena har ökat i samtliga tillsynsområden 2010 vid en jämförelse med 2007. Fortfarande har förvaltarna i Göteborgs och Umeås tillsynsområden de högsta medianarvodena. Lägsta medianarvodena har fortfarande förvaltarna i Stockholms tillsynsområde tätt följt av Malmö.

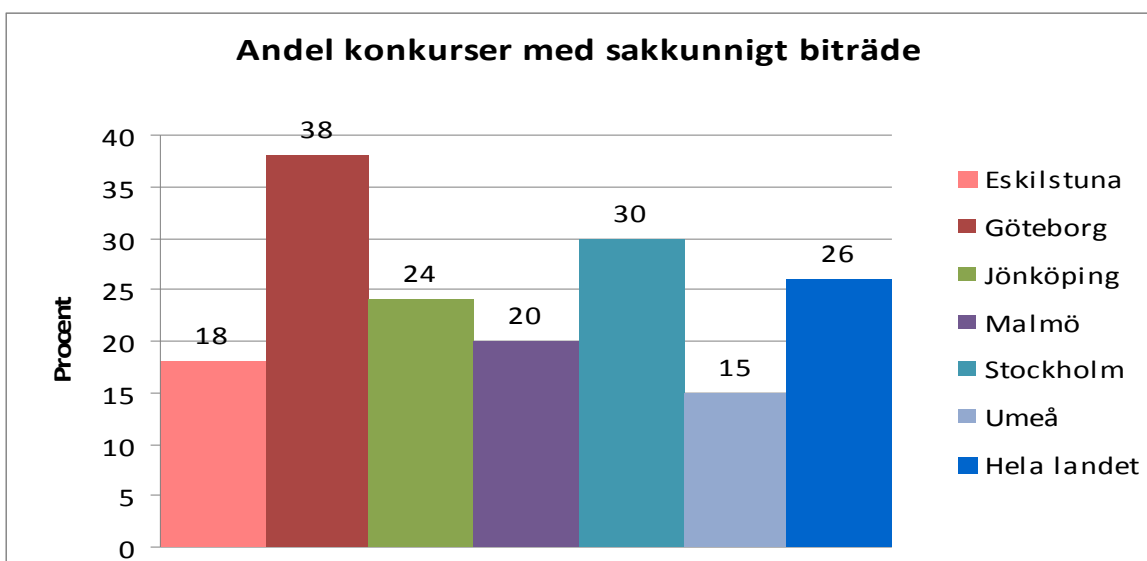

Procentuellt uppvisar Malmöns tillsynsområde den minsta ökningen vad gäller medianarvoden mellan de granskade åren, se tabell nedan. Övriga tillsynsområden har en relativt jämn ökning av arvodesnivåerna. Vad som gör att den procentuella ökningen skiljer sig så markant mellan Malmöns tillsynsområde och övriga landet går inte att förklara med säkerhet. En förklaring kan vara att tillsynsområdet hade stor andel av konkurser med kortare handläggningstid och också därför hade den största andelen konkurser i de lägre arvodesnivåerna vid 2010 års mätning.

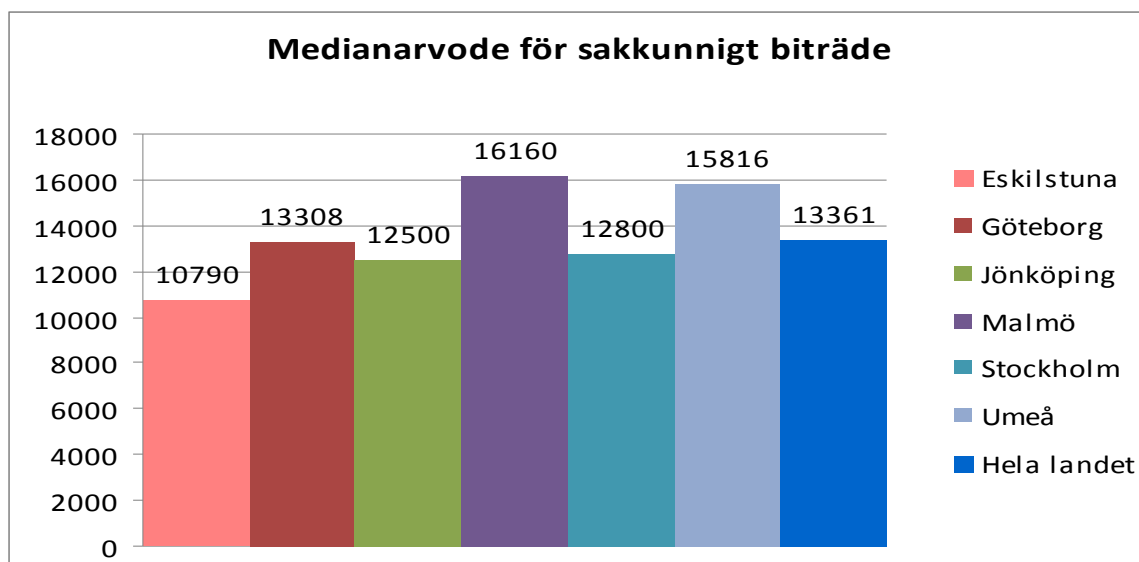

2.2 Sakkunnigt biträde

Som ovan anförts anlitas sakkunnigt biträde olika i landet. Högsta andelen konkurser med sakkunnigt biträde har förvaltarna i Göteborgs och Stockholms tillsynsområde.

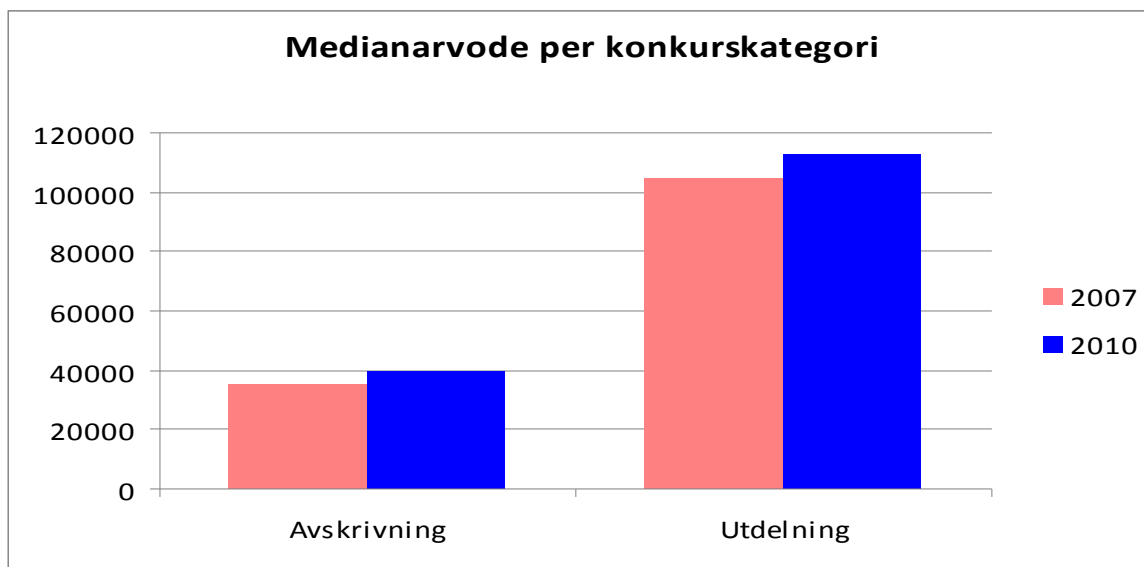

En förklaring till den skillnad som finns kan vara att förvaltarna i Stockholm och Göteborgs tillsynsområden mer regelmässigt anlitar sakkunniga biträden till granskning av bokföring och/eller avyttring av tillgångar och det i allt fler konkurser än övriga landet. Ser man till medianarvodet för sakkunnigt biträde uppvisar däremot Malmö och Umeå de högsta arvoden. Det kan vara så att förvaltarna i dessa tillsynsområden använder sakkunnigt biträde endast för djupare utredningar men arbetar desto mer själva i konkurser av mer normal karaktär.

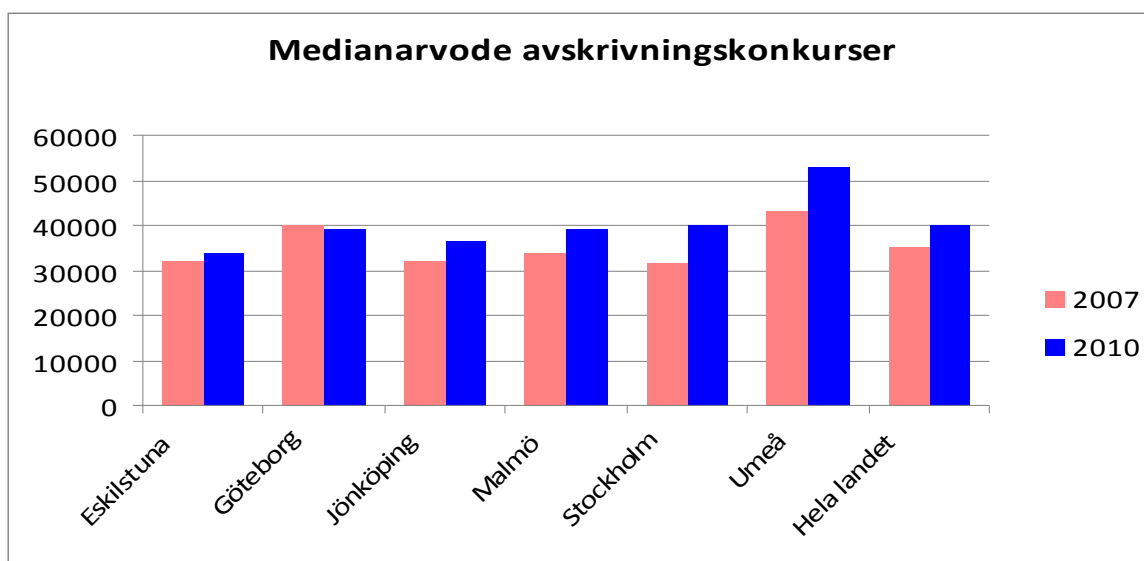

2.3 Medianarvode per konkurskategori

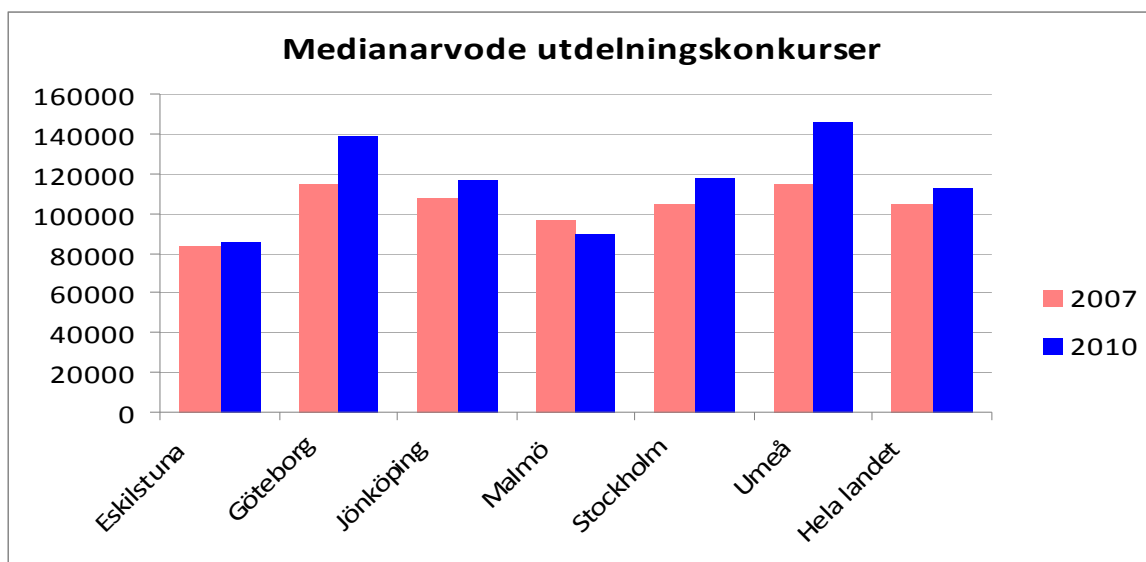
Vid en jämförelse mellan avskrivnings- och utdelningskonkurser finns en betydande skillnad i arvodet. Medianarvodet ligger i utdelningskonkurser nästan tre gånger högre än i avskrivningskonkurser utöver taxekonkurser. Ökningen av arvodet från den tidigare mätningen har varit ungefär lika stor oberoende av om det är fråga om en avskrivnings- eller utdelningskonkurs. Medianarvodet för en avskrivningskonkurs har ökat med 5 000 kr och för en utdelningskonkurs är ökningen 8 300 kr.

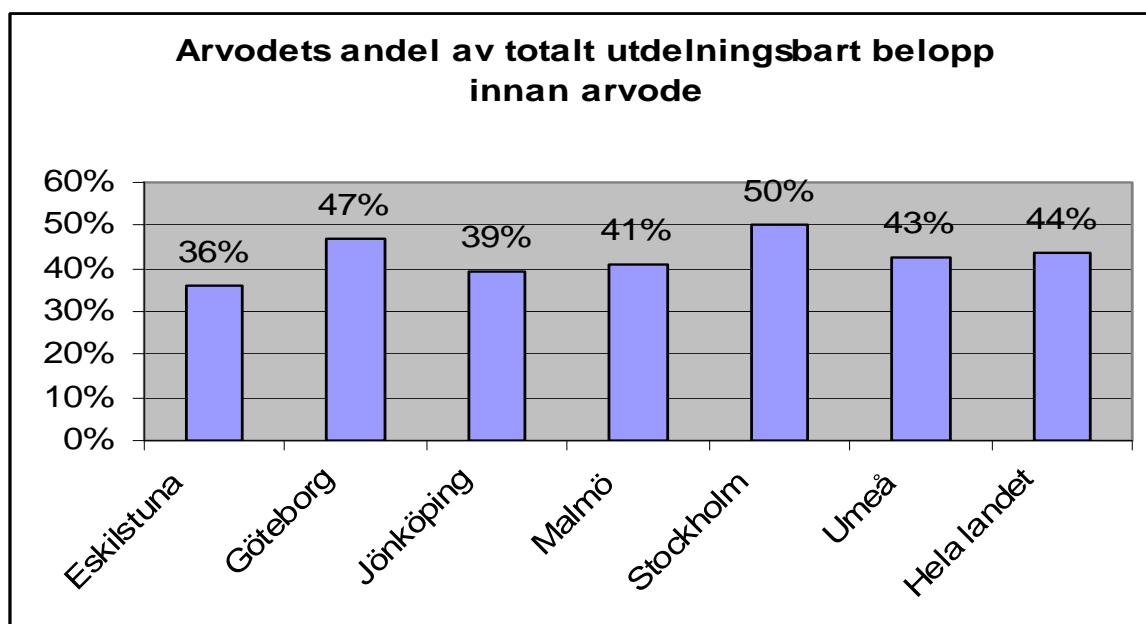
Medianarvodet för avskrivningskonkurser har i alla tillsynsområden ökat med undantag för Göteborgs tillsynsområde där en viss minskning skett. Största ökningen finns i Umeås tillsynsområde som också har den högsta arvodesnivån landet. Beloppsmässigt har en ökning skett där med 10 040 kr. Noterbart är att Stockholmsförvaltarna också haft en stor ökning av sina arvoden i avskrivningskonkurser där ökningen ligger på 8 400 kr.

När det gäller utdelningskonkurser har tillsynsområdena Göteborg och Umeå fortfarande de högsta medianarvodena jämfört med den förra mätningen 2007. Dessa två tillsynsområden har också den högsta beloppsmässiga ökningen på 24 250 kr respektive 30 500 kr. Bara ett tillsynsområde, Malmö har minskat sitt medianarvode i utdelningskonkurser och det med 6 450 kr.

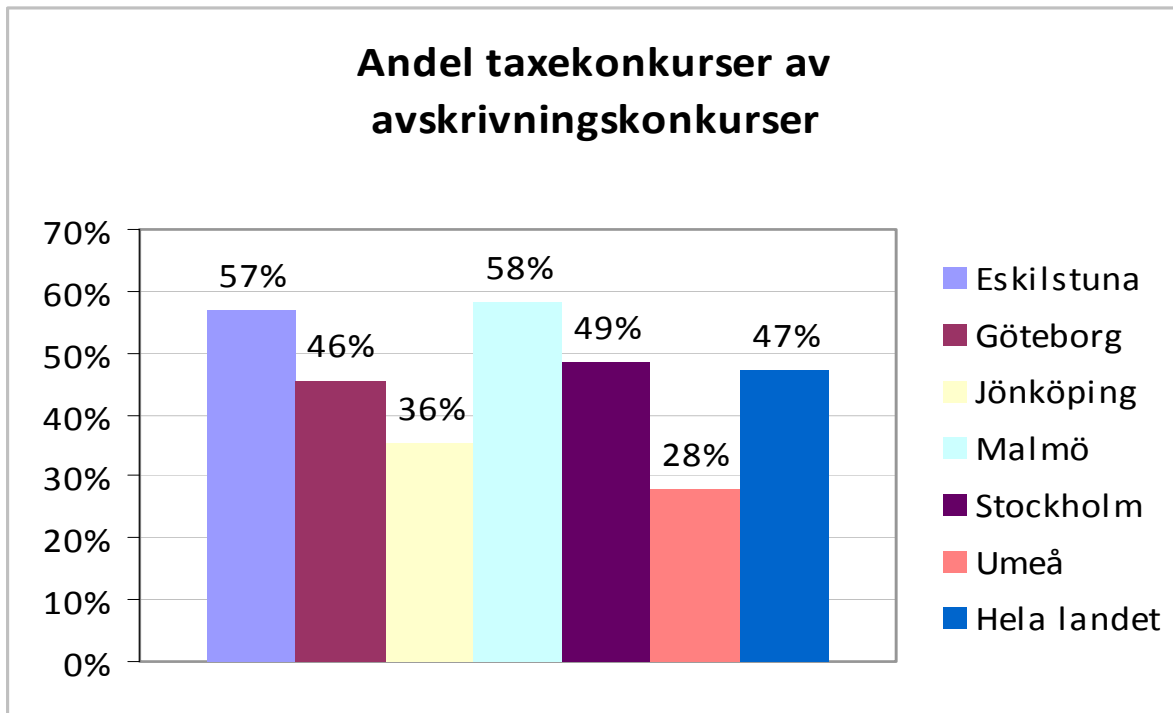

Medianarvodets andel (inkl. sakkunnigt biträde) av medianvärdet av tillgängliga medel innan arvodet avräknats, visar på stora skillnader i tillsynsområdena. I Eskilstunas tillsynsområde uppgår medianarvodet till 37 procent av tillgängliga medel vilket kan jämföras med Stockholms tillsynsområde där 50 procent av tillgängliga medel innan arvodet avräknats, går till arvode.

2.4 Andelen taxekonkurser av avskrivningskonkurser

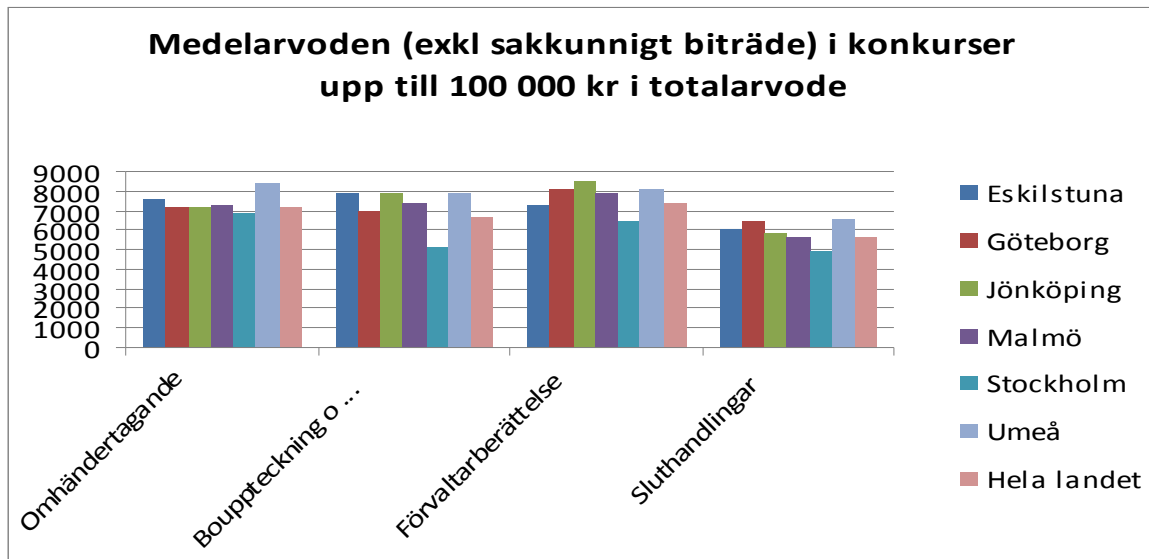
Under mätperioden 1 mars – 30 juni 2010 har det vid landets tingsrätter avslutats 1 654 st. avskrivningskonkurser varav 784 st. arvoderades enligt Domstolsverkets Konkursförvaltartaxa (47,4 procent). Det är en nedgång från förra mätningen 2007 med 1,5 procentenheter.

Andelen konkurser som avslutas med taxa varierar stort mellan tillsynsområdena från 58 procent i Malmös tillsynsområde till 28 procent i tillsynsområde Umeå. Noterbart är att tillsynsområde Jönköping också har en låg andel taxekonkurser under mätperioden.

3 Delarvoden

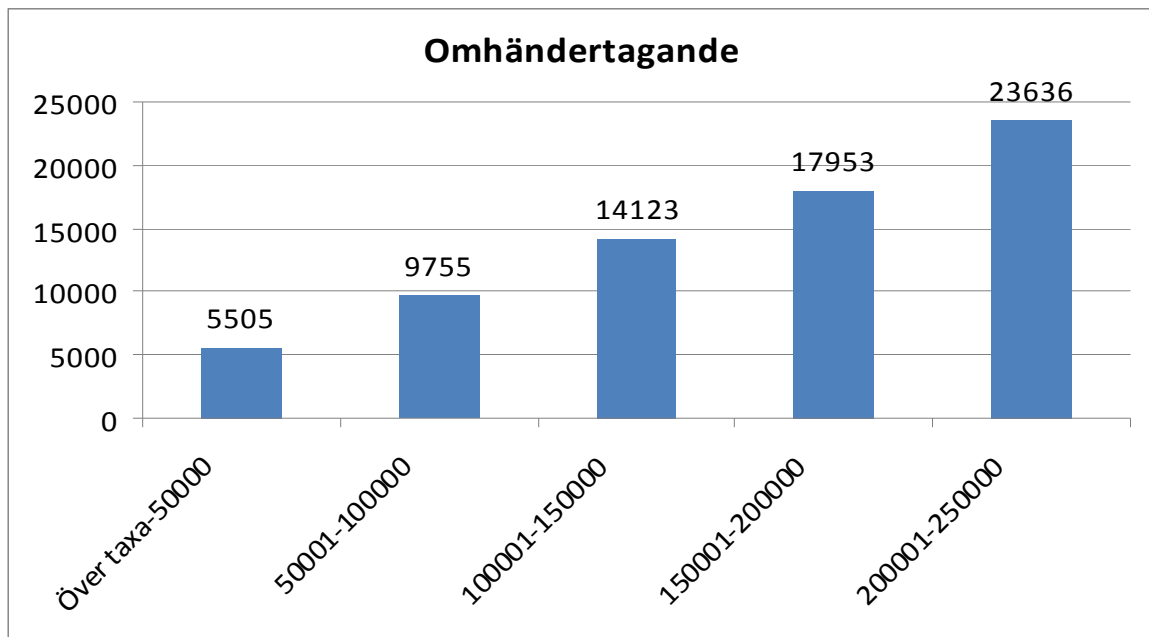
Som tidigare redovisats har stor andel av konkurserna ett arvode som ligger på en nivå upp till 100 000 kr. Storleken på delarvoden skiljer sig för de olika tillsynsområdena. I redovisningen över delarvoden har medelvärden använts då mätområdena är begränsade.

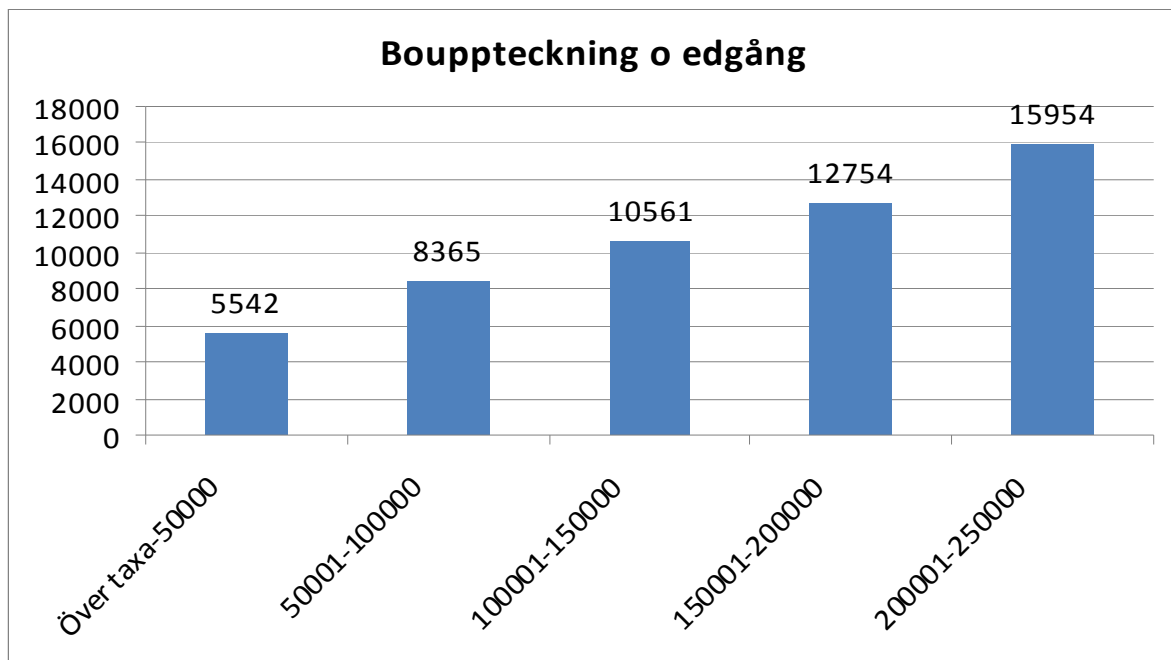
Lägsta medelnivåerna har förvaltarna i Stockholms tillsynsområde. Att konkursförvaltarna i Stockholm utvisar låga siffror kan ha att göra med att sakkunnigt biträde inte ingår i redovisade siffror. Skulle kostnaden för sakkunnigt biträde ingå torde bilden bli en annan. Som ovan redovisats under 2.2 anlitar Stockholmsförvaltarna sakkunnigt biträde i hög utsträckning. Omhändertagande är dyrast i Umeå. Bouppteckning och edgång ligger något högre i Eskilstuna, Jönköping och Umeå än övriga landet. Förvaltarberättelsen kostar mest att upprätta i Jönköpings tillsynsområde. Sluthandlingar arvoderas högre i Göteborg och Umeå.

Vid en jämförelse mellan delarvoden i förhållande till totalarvoden (se nedan 3.1, 3.2, 3.3 och 3.4) ökar medelarvodet med en viss regelbundenhet beroende av totalarvodets storlek. Det kan ifrågasättas om ett högt totalarvode alltid måste medföra en viss beloppsnivå på de arbetsmoment som ingått i mätningen. Det är svårt att se att så skulle vara fallet. De olika arbetsmomenten som har mätts ser ofta lika ut i konkurs från konkurs och den erfarenhet som förvaltarna måste samla på sig efter hand borde innebära att kostnaderna inte alltid skulle behöva stiga med den regelbundenhet och omfattning som materialet utvisar. En rationell handläggning och väl inarbetade rutiner skulle säkert kunna innebära en reducering av arvodesnivåerna. Vid en jämförelse med den temagranskning som genomfördes 2007 har beloppen inte ökat nämnvärt. Den ökning av arvoden som skett ligger till stora delar på andra arbetsmoment än de som denna granskning tar sikte på, såsom avyttring av egendom och fortsatt drift.

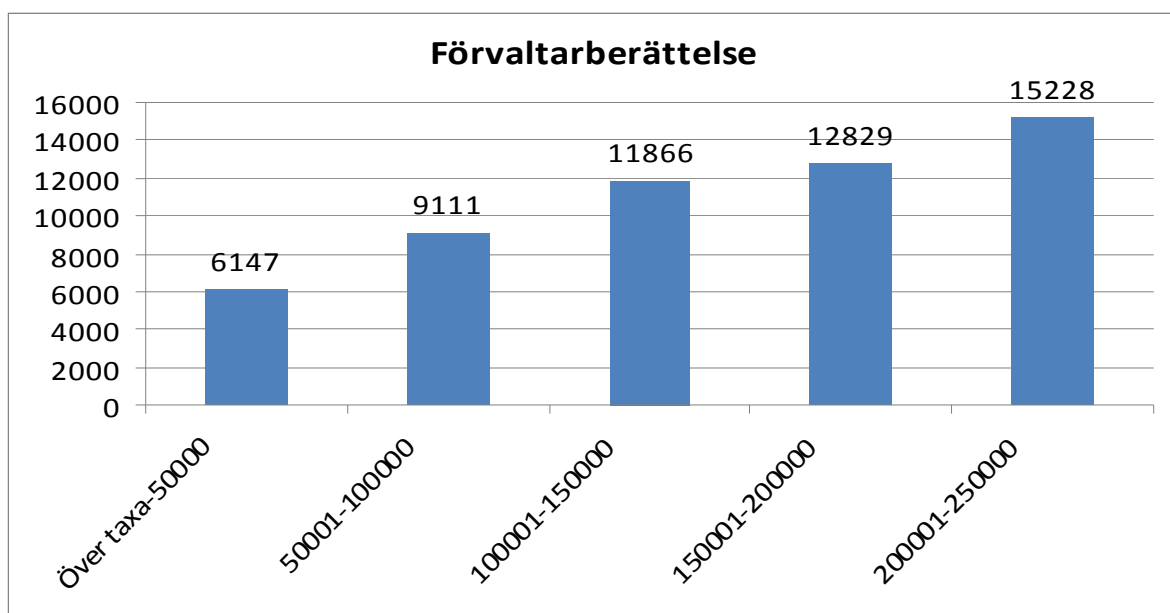
3.1 Omhändertagande

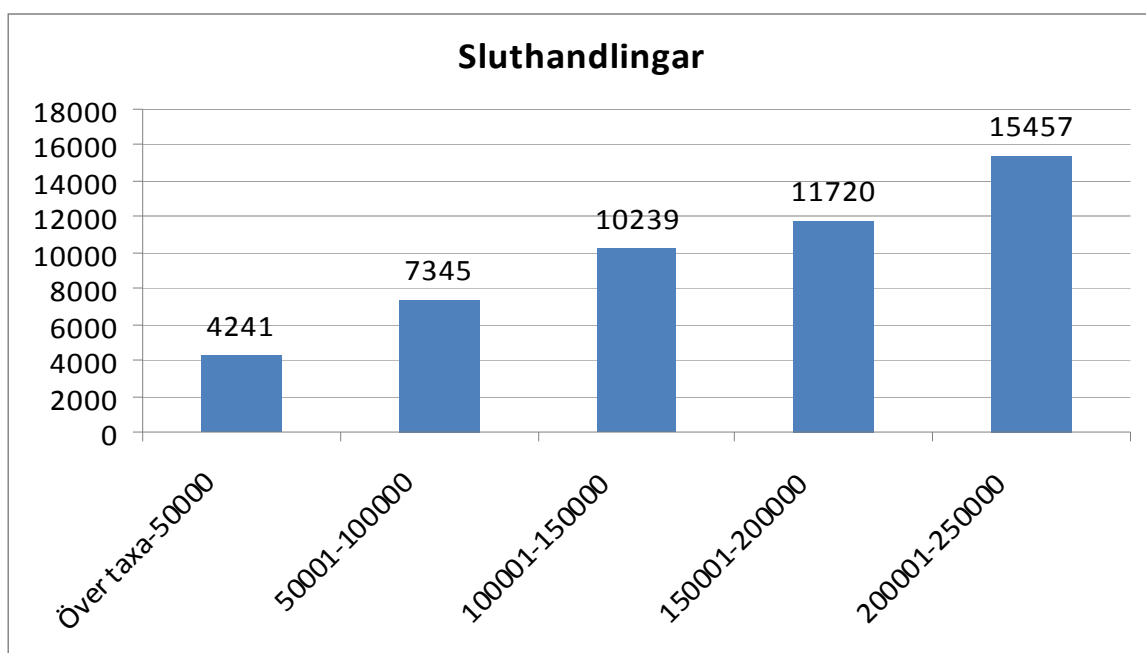
3.2 Bouppteckning och edgång

3.3 Förvaltarberättelse

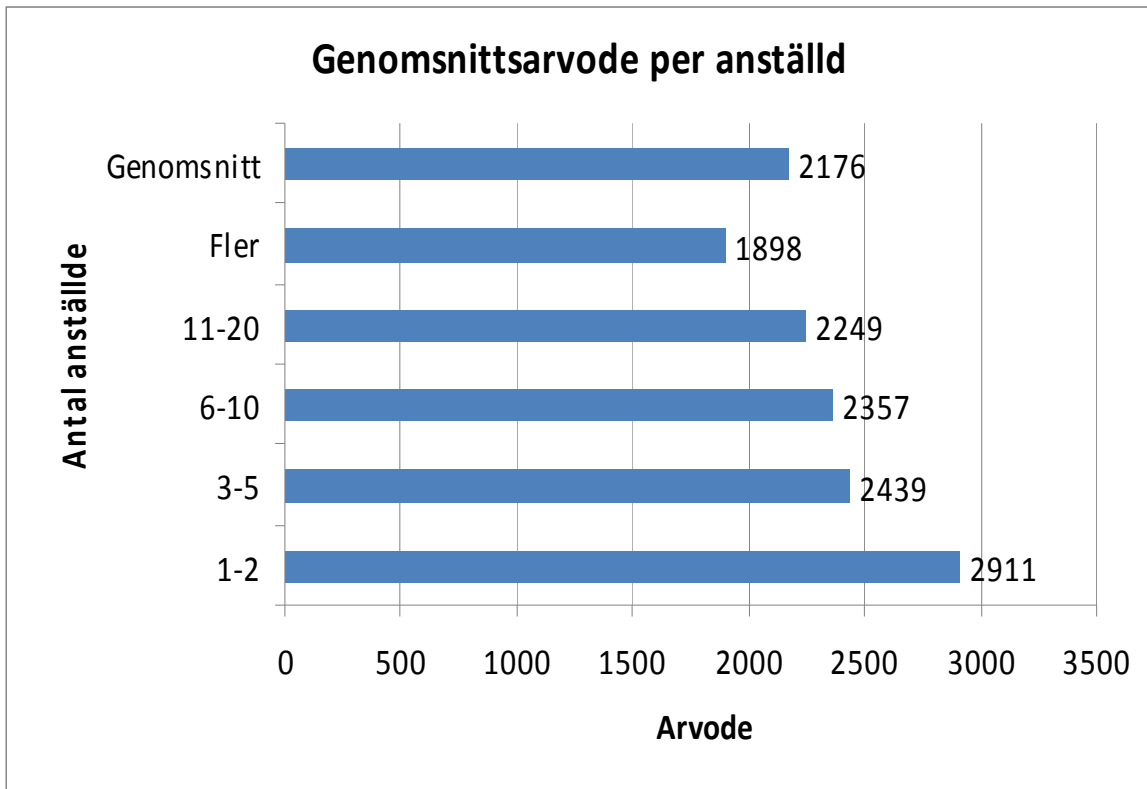

3.4 Sluthandlingar

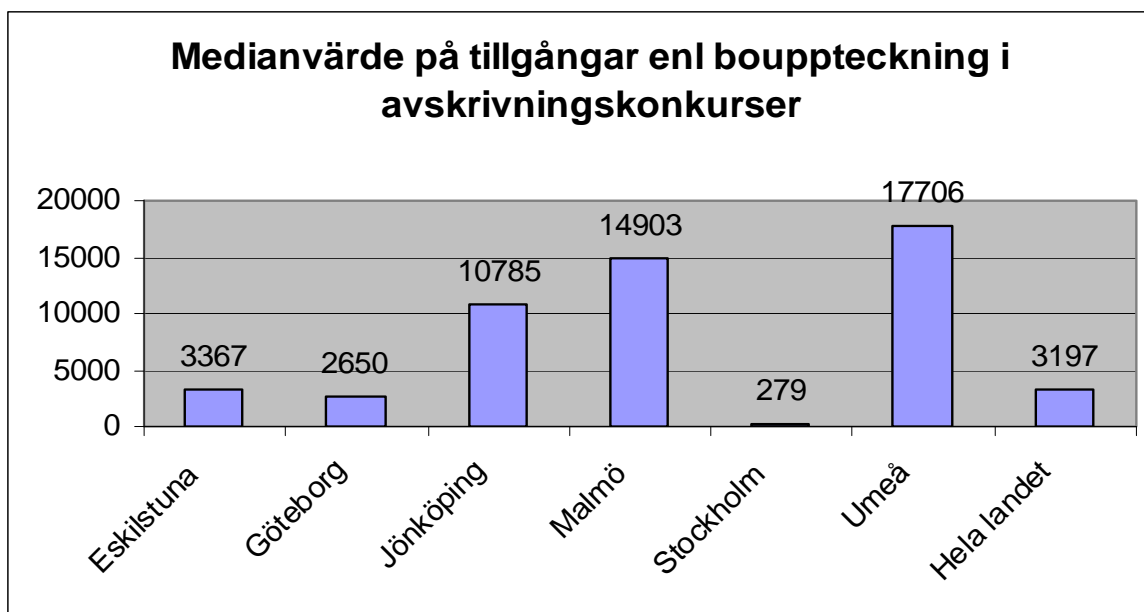
3.5 Lönegaranti/anställda

När det gäller lönegaranti/anställda kan märkas en viss nedtrappning av arvodesnivåerna i förhållande till antalet anställda som omfattas av förvaltarens hantering. Handläggningen ser mycket olika ut från konkurs till konkurs beroende på hur väl löneadministrationen fungerat och vilka anställningsvillkor som gällt på konkursbolaget. Någon större spridning av arvodesnivån märks dock inte utan här synes det som om förvaltarna mer arbetar med schabloner än konkurslagens kriterier för vad som kan anses vara ett skäligt arvode för arbetsuppgiften. Beloppen här skiljer sig inte heller mycket från de siffror som redovisades i 2007 års temagranskning.

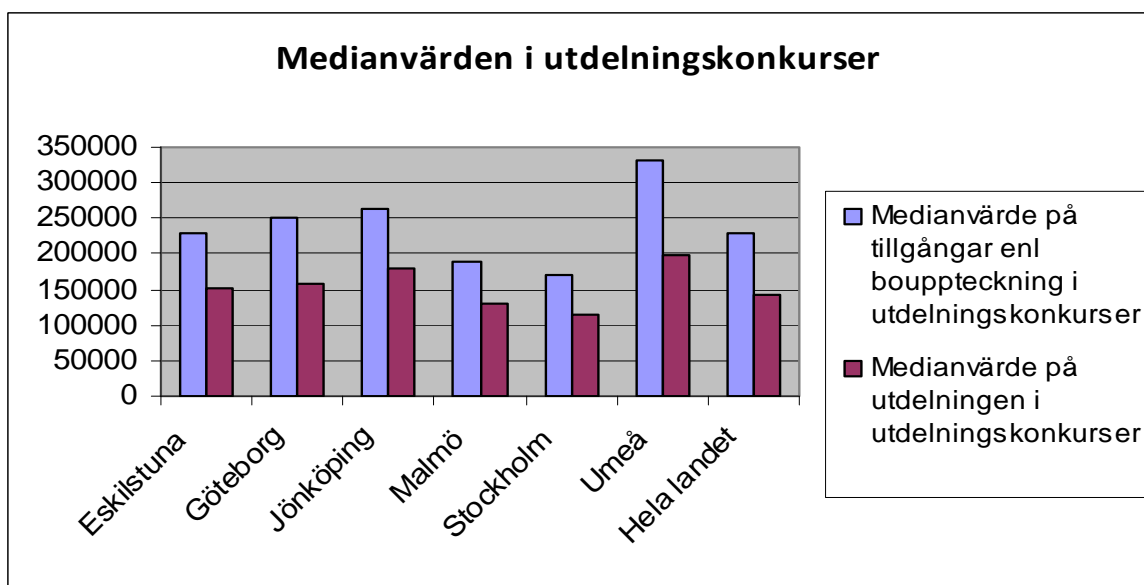

4 Medianvärde tillgångar

Värdet på redovisade tillgångar i avskrivningskonkurser skiljer sig markant mellan de olika tillsynsområdena. De tillsynsområden som har de högsta medianarvodena i avskrivningskonkurser, Göteborg och Umeå uppvisar den näst lägsta och den högsta tillgångsmassan. Det finns alltså inget direkt samband mellan medel i boet och förvaltarnas arvodesnivå i dessa konkurser.

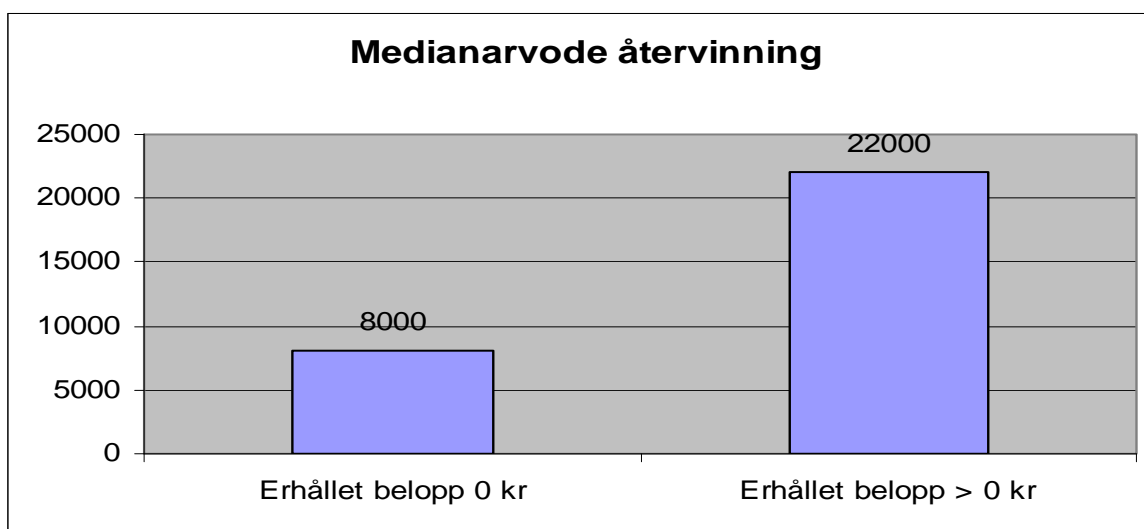
Även i utdelningskonkurser visar det sig att de konkurser som avslutats i Umeås tillsynsområde uppvisar det högsta medianvärdet på tillgångar enligt bouppteckningen. Umeå-förvaltarna har dock den lägsta utdelningsprocenten, 60 procent, medan förvaltarna i Malmö och Jönköpings tillsynsområden har den högsta på 69 procent.

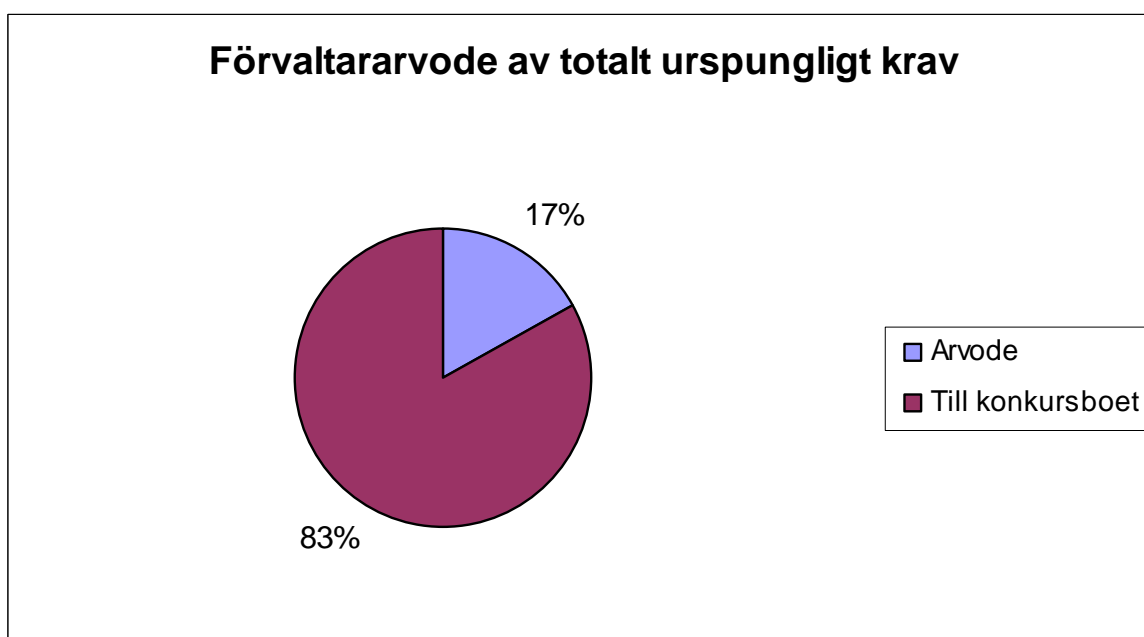
5. Återvinning

En av de frågor som förvaltaren ska utreda i konkursen är återvinning till konkursboet. Det finns också särskilt föreskrivit att förvaltaren i sin förvaltarberättelse ska lämna uppgifter om huruvida det har förekommit något sådant förhållande som kan föranleda återvinning till konkursboet.

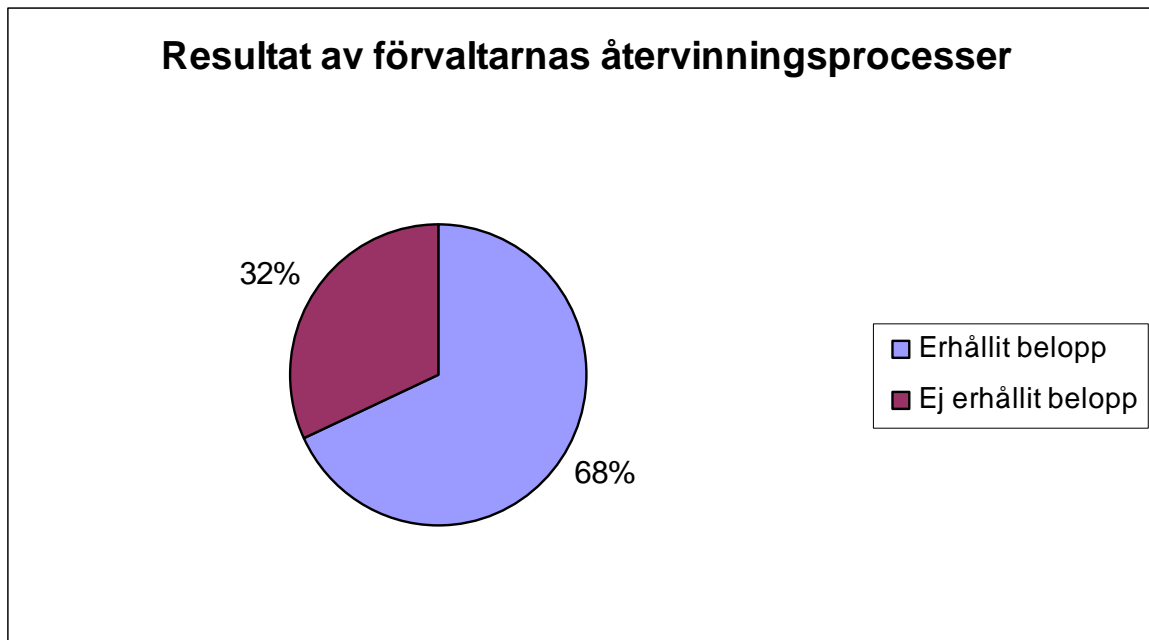
Oftast brukar konkursförvaltaren redovisa sin hantering av återvinningsfrågor under en särskild punkt i sin kostnads/arbetsredogörelse. I tabellen nedan framgår vad medianarvodet ligger för förvaltarens hantering av återvinningsfrågor uppdelat på om utredningen givit något resultat till boet eller ej.

I de fall förvaltaren ställer ett återvinningskrav ligger medianarvodet för den arbetsuppgiften på 17 procent av det totala ursprungliga kravbeloppet.

Resultatet av återvinningsarbetet visar att förvaltarna erhåller någon form av likvid i 68 procent av de begärda återvinningarna antingen som fastställt belopp i domstol eller som förlikningslikvid.

Totalt har förvaltarna ställt krav på återvinning intill ett belopp om 293 517 tkr i de konkurser som ingår i temagranskningen. Beloppsmässigt har det flutit in 82 044 tkr till konkursbona.

Kronofogden

KFM rapport 2011:1 utgåva 1 Utgiven mars 2011